

KAITSE KODU!

7. aprill 1928

Nr. 6

Hind 30 senti

J. PUHK & POJAD

Tallinnas,

Tartus, Narvas, Valgas, Petseris,
Pärnus, Viljandis, Rakveres ja Jõgeval.

Oma suurveski
püülid ja jahud,

suhkur,—sool, heeringad,—riis, herved,
tangud,—rukis,—nisu,—kliid—jne. jne.

Feischner

kondiitriäri

Harju tän. nr. 45.

KAITSE KODU!

EESTI KAITSELIIDU HÄÄLEKANDJA
ILMVB KAKS KORDA KVVJ

IV AASTAKÄIK

NR. 6

7. APRILLIL 1928

Väljaandja: Kaitseliidu staap.

Vastutav toimetaja: V. Neggo.

Tellimishind: aastas 6 krooni, poolaastas
3 krooni, veerandaastas 1 kroon 50 senti,
kuus 50 senti.

Kuulutuste hinnad. 1/4 lehek. 40 krooni,
1/2 lehek. 20 krooni, 1/4 lehek. 10 krooni ja
1/8 lehek. 5 krooni. Esimese kaane sisekülj
50%, tagumise kaane väliskülj 100% kallim.

Üksiknumber 30 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinnas, Kaarli tän. 8, Kaitseliidu staabis. Telef. 370. Toimetuse kõnetunnid
igal äripäeval kella 1/29—10 h.

Kõigile meie lugejaile, kaastöölisele ja sõpradele
rõõmsaid kevadepühi!

„Kaitse Kodu!“ toimetus

Tänases numbris: Ülestõusmisepühiks. — Suusatamine. — Kevade vastuvõtt. — Agu. — Laskeradadele. — Esimesed suusavõistlused Petseris. — Tallinna maleva lasketiir. — Nikolai Anderson. — Meie lugejaile ja sõpradele. — Saue kompanii suusavõistlused. — Sõjainister kaitseliidu laskmisel. — Kaitseliit asutab noorte rühmad. — Katsete kava kahekuullise soodustuse saamiseks kaitsevõeteenistusse astumisel.

Ülestõusmisepühiks.

»Kaitse Kodu!« kirjutanud Viljandi linna õpetaja praosti
A. Vestrén-Doll.

Kristuse ülestõusmise püha on ristikiriku kõige vanem püha. Ülestõusmisepüha on elupüha. Ristiusk kuulutas eluvõitu, võitu pimeduse ja surma üle, inimese ühinemist jumalaga, kes temale osa annab oma valgusest ja elust, kes temale avab paradiisi-aia väravad, selle aia väravad, mille iludused ei närtsi, mille kuldsed õilmed ei kolleta iialgi, mille katkemata kevad kestab igavesti. Ülestõusmisepüha pühitseti kevadel ja igavese elu rõõm sulas ühte kevadise hõiskamisega, kevadine elu ja ilu sai igavese elu sümboliks.

Alati oli inimesel armsamaks ajaks kevad, kus kadusid talvised tuisud, kosutasid soojendavad kiired, tärkasid taimed, lõõritasid lõokesed.

Ülivanad on kombad, milledega inimene teretas kevadel talve kütkeist kerkivat elu.

Ristiusk ei kaotanud vanu kombeid, vaid põimis ühte sügavama eluülestõusmise mõistega, tundes ja tunnustades, et neis kommetes peituvad prohveellikud ennustused hingeülestõusmisest ja igavese elu õndsusest, et neis kommetes ilmuvad inimhinge kustutamata lootused ja igatsused kadumata elu järele.

Eesti
TA
Raamatukogu
Dalt.

E2 3926

Vanal paganaajal pandi põlema kevadel rõõmutuled tänuks elule, mis ilmunud võitja väena. Ristikogudus pani selle asemele, alal hoides vana sümboli, küünlad särama jumalakodadesse, ja mitmel pool ilmub nüüdki veel ülestõusmise-püha kogudus kirikusse küünlad käes, millega teretavad elutoojat, ülestõusnud Kristust. Palmiokste asemele, mida lehvitas juuda rahvas Jeesuse auks Jerusalemma väravate ees, astusid põhjamaail pajuoksad urbadega. Neid tarvitati ammust ajast kevade tervitamiseks ja vastuvõtmiseks, sest nemad on ju põhjamaa looduses esimesed kevade kuulutajad. Vana komme on ka munade jagamine pühiks. Muna on tärkava elu sümbol, tema koore all uinub eluidukene. Annetades mune sooviti elulootust, elu julgust.

Nii on vanad ammuaegsed viisid ja märgid ühendatud ristiusu aadetega ja tunnustatakse sellega, et ristiusk oma elukuulutusega ei ole toonud inimilma midagi võõrast, vaid ilmutanud inimhinges hingava lootuse.

Kui rõõmustame ristiniimestena ülestõusmise-püha eluõidust, siis näeme vaimus, kuidas esivanemad, täites vanu kombeid, käed välja sirutavad kevadise elukoidu poole, igatsedes päevatõusu, aimates, et tõuseb kord elupäike, mis soojendab mitte ainult mulda ja maad, vaid inimhinge, mis päästab mitte ainult lilli ja loomi talve orjusest, vaid hinge surma-ahelaist.

Ülestõusmise-pühil ühineb nüüdne põlv ennemuistsete põlvvedega eluarmastuses, valgusepüüetes ja võidulootuses, jagavad esivanemad meile pühade annetuseks kõige puhtamaid aateid, mis elasid nende hinges, panevad meile südamesse püha päranduse ja paluvad: „Kaitske eluvalgust, elupuhtust, elujulgust, siis kaitsete kodu!“

Suusatamine.

Suusakepid, sidemed, jalanõud, riietus, suuskade eest hoolitsemine ja suusataja barjutamise viisid.

Suusatamisel tarvib iga suusataja suusakeppe, mille abil on võimalik arendada liuglemise kiirust, tarvituse korral pidurdada ja kaarte ning pöörete juures leida tuge. Kõik see veel ei

Suusakepi alumine ots rõngaga, läbi põimitud 6 rihmaga

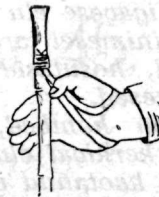
tähenda, et ainult keppide abil suusataja suuskadel püsib, s. o. tasakaalu kätte saab. Ei, kaugegtki mitte! Hea suusataja liitub oma suuskadega samuti nagu vilunud ratsanik hobusega, kes jalgraudu ei tarvita mitte selleks, et sadulas püsida, vaid nende abil kooskõlastab oma keha ja hobuse liigutused üheks sulavaks rütmiliseks liigutuseks.

Suusakeppe valmistatakse puust ja bambusest. Suusakepp peab olema kerge ja vastupidav. Ta ei tohi liig kergesti murduda. Meie oludes kohasem puu on kask. Okaspuud — kuusk ja mänd — on küll kerged, kuid ka kergesti murduvad.

Rohkesti tarvitatakse bambuskeppe, sest nad on hästi kerged; kuid bambuskepil on ka

oma vead. Nii näit. bambus lõheneb kergesti temperatuuri muutuse ja löökide juures. Tugeva tuulega on tarvilik suurem pingutus nende hoidmiseks paralleelselt suuskade liikumise suunale.

Suusakepp on kas ümargune või ovaalne 2—3 sm. läbimõõdus. Tema pikkus oleneb maastikust, kus kavatsete suusatada. Lamedal maal suusatastes tarvitage pikemaid keppe (kõrvales-tadeni). Murdmaal ulatagu kepp mitte kõrgemale õlgadest. Kepi alumise otsa külge kinnitatakse rõngad, mis peavad takistama neid sügavalt lumme vajumast. Rõngaid valmistatakse kas merepilliroost, paju vitsadest, alumiiniumist või rauast. Otstarbekohane ja odav on vineerist ümargune ratas, mille keskele on auk sisse löi-

Suusakepi ülemine ots ühes käerihmaga. Joonistusel on näidatud kuidas tuleb kätt asetada käerihma silmusesse.

gatud ja mis traadi abil kepi külge kinnitatakse. Harilikult tarvitatakse kepi ja rõnga ühendamiseks nelja nahast rihmakest, kuid soomlased soovivad nelja asemel võtta kuus

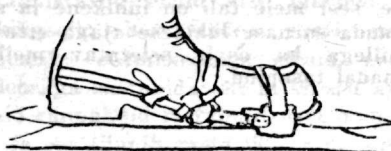
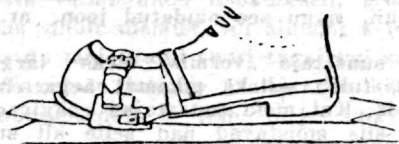
rihma, mis rõnga kandepinda märksa suurendab. (Joon. 1.)

Kepi alumise otsa sisse lüüakse terav nael, et takistada keppi tagasi libisemast kõval lumel kerge lumega kaetud jääpinnal. Et kepi alumine ots tugevam oleks ja naela sisselöömisel löhki ei läheks, ümbritsetakse see kas rauast, alumiiniumist või plekist kestaga.

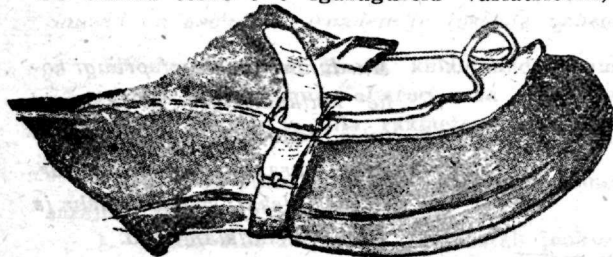
Huitfeldti side.

Kepi ülemise otsa külge kinnitatakse 2—3 sm. laiune pehmest nahast silmus, mille sisse asetatakse käsi (joon. 2). Käesilmuse puudumisel võib kepi ülemise otsa ümber mässida 15—20 sm. pikkuselt isoleer-paelaga või sissehõõruda colophoniumiga, mis ka takistab käe allalibisemist.

Soome parima suusataja T. Nikku poolt kombineeritud side. Koosneb metallist ninaklambrist ja 0,75—1,00 m. pikkusest nahkrihmast, mis joonisel näidatud viisil seotakse.

Suuskaade ilmalesündimisega kerkis kohe päevakorraks küsimus, kuidas neid jalgade külge kinnitada. Suusasideme kallal on pead murtud palju rohkem kui suusa enese juures. Ta on üle elanud terve rea igasuguseid variatsioone,

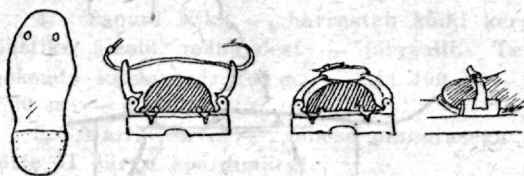
Hariliku saapa külge kinnitatud traadist suusasaapainna. Tarvitusel Soome kaitseliidus.

kombinatsioone, täiendusi ja muudatusi. Kuni meie päevani pole veel suudetud leida universaalset sidet, mis kõiki soove rahuldaks.

Suusasideme peab vastama järgmistele nõuetele:

1. peab ühendama suusa ja jala üheks tervikuks,
2. peab olema võimalikult odav ja kättesaadav kõigile,
3. võimaldama jalale väikest liikumist ainult suusa pikkuse suunas,

4. peab olema kergelt ja kiirelt jalga seatav ja jalast võetav,

Bergendahli side. Koosneb metallklambritest, talla plaatidest, naeltest ja sidumisrihmakesest.

5. peab ühetaoliselt ja mitte tugevasti rõhuma jalale,

6. peab sobima igale jalanõule.

Lihtsam ja odavam neist on ninarihm, kuid ta on vastuvõetav ja tarvitamiseks kõlbulik ainult Soome suusasaapa juures, mille ninaots on ülespoole keeratud (joon.3-g). Mäe ja murdmaasõidu juures on aga sarnasest sidemest vähe, sest suusk logiseb jala otsas, mille tõttu ei ole võimalik suuska juhtida, sest Soome saapa ja ninarihma sideme juures lasub side peasjalikult ainult suurel varbal.

Suurema poolehoiu osaliseks meil on olnud Huitfeldti side (joon. 3-a). Ta on kergesti jalga seatav, jalast võetav ja ühtlasi sobib igale jala-

Soome „suss“.
Pastlanahast väljapressitud suusasaabas.

nõule, seejuures võimaldades suusatajale kaunis kergelt suusa juhtimist. Kuid viimasel ajal, „Turist“-tüüpi suuskade ilmumisega, on ka Huitfeldti sidemele ilmunud tugevad konkurendid. Bergendahli, Tapani Niku, Haugi ja teiste sidemete näol (joon. 3-b, d, e).

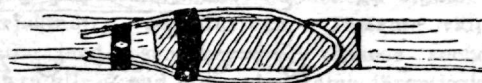
Igäihel neist on oma head ja vead, mille tõttu raske on midagi kindlat soovitada ühe või teise suhtes, kuid üht peab ütleva, et Huitfeldti niipea ei maksa kolikambriks heita, sest tema praktilised omadused kaaluvad kaugelt üle nii mitmed uuemat tüüpi sidemed.

Suusatamise jalanõu peab olema tugev, veekindel, avar, madala kontsaga ja mitte kõrge säärega, mis takistab sääremaria tegevust suusatamisel.

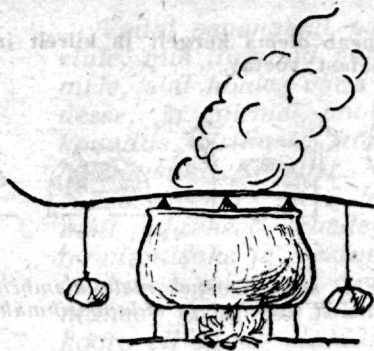
Et saapa alla suusatamisel lund ei koguks, lüüakse suusa jalaalusele kas tsinkplekist, kummist, nahast või kasetohust kate.

Kui jalg on tugevasti ja kindlasti suusa külge kinnitatud, siis on tsinkplekist kate ülihea; vastasel korral libiseb jalg. Kummist kate külge kinnitatud, siis on tsinkplekist kate ülijuures peab see olema kumeralt suusale löödud, siis ei hakka lumi sinna külge ja jalg püsib kindlasti suusal.

Odavamaks jalaaluse katteks on kasutatud t. Et ära hoida sinna lume külgehakkamist, tuleb teda tugevasti leotada soolvees ja peale seda määrada rasvaga või linaõliga.

Nii võib kiirelt kombineerida pajuviittest või merepilliroost suusasideme.

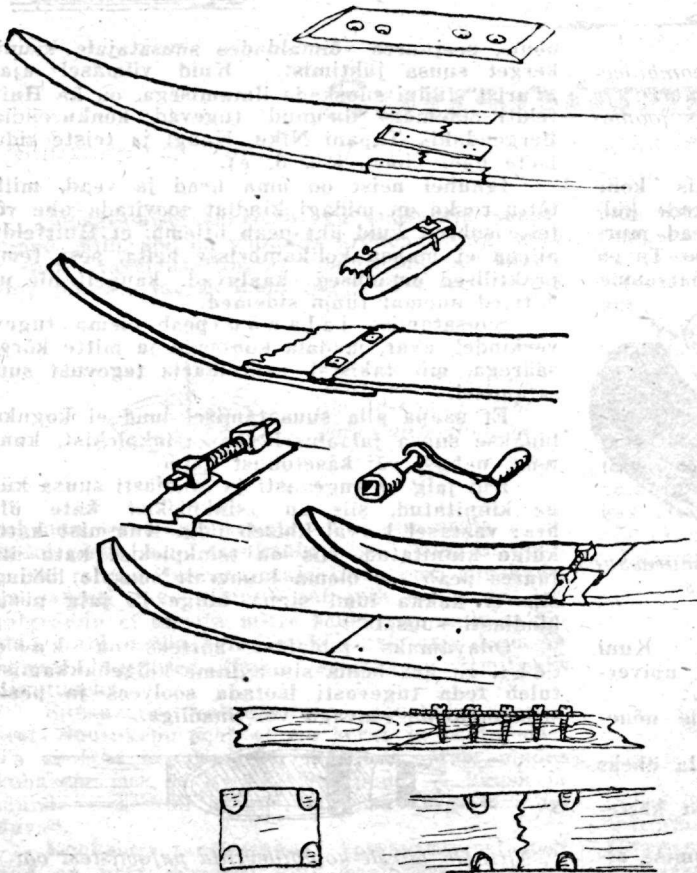
Sirgeks tõmbunud suuska võib aurutamise teel parandada. Selleks asetage veega täidetud katel tulle Katla peale asetage suusk, kinnitades suusa mõlema otsa külge raskused. Vee keemisel tekkiv aur parandab kergesti vea.

Tahate, et muretsetud suusad pikemat aega vastu lööks, peate nende eest tarvilikul määral ka hoolitsema. Hoiduge suusatamast sarnasel lumepinnal, kus leidub liiva, kivikesi, jääd ja muid teravaid ning suusatada kriimustavaid ja lõhkuvaid asju, sest kriimustuste ja lõhutud kohtade kaudu imbub rõskus ja vesi suusapuusse, mille tõttu ka kõige paremad suusad lühikese aja jooksul „rivist“ välja lüüakse. Suusatamast tülles lükake suur lumi väljas suuskadelt maha ja asetage nad umbes 30 min. sooja ruumi „toibuma“, et suuskade külge külmanud jää ja lumi ära sulaks ning maha nõrguks. Suusad tuleb

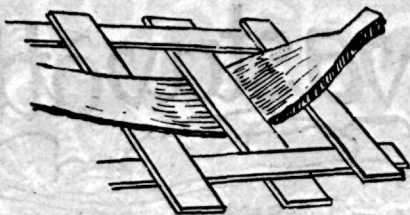
seejuures asetada seinu vastu suusa ninadega alla, s. o. vastu pörandat ja kannaga seinu toetades. Kui on see tehtud ümberpöördult, siis räägib väga palju selle poolt, et pörandale kogunud suuskadelt sulanud jää ja lume vesi suusa tagumise, laia otsa kaudu puusse imbub ja aja jooksul suusa ära lõhub, kuna see suusa terava nina kaudu märksa raskem on. On vesi maha nõrgunud, tulevad suusad kuivatada ja asetada poolpimedasse ruumi, kus temperatuur ei ole kõrgem kui 10 kr. R. Talvel on väga hea ka suuski väljas, kas või puukuuris hoida, sest siis on nad alalises kokkupuutumises välise temperatuuriga. Loomulik, et peale tarvitamist tuleb suusad kohe asetada löksude vahele.

On suusatamise hooaeg möödunud, tuleb suuskadele anda pikemaajaline puhkus, kuni järgmise talveni. Enne lattu asetamist suusad põhjalikult järele vaadata, parandada, tõrvata, kui tarvis — koolutada ja siis hoiukambrisse paigutada. Hoiuruum ei tohi olla liig soe, samuti rõske. Suusad peavad olema kaitstud päikesekiirte eest. Suuskade parandamist, koolutamist, löksude vahele ja hoidevarna asetamist toimetada nii, nagu see näidatud joon. nr. nr. 4, 5 ja 6.

Et suusataja „vormis“ oleks järgmiseks hooajaks, tuleb selleks pikemat aega end ette valmistada. Kui meie suusatajad räägivad treeningust, siis mõistavad nad selle all suusatamist esimese lume mahatulekuga. Seda on aga liig vähe, sest meie tali on lühikene ja suusatajad ei suuda sarnase lühikese ajaga ette valmistada millega ka osalt seletatav meil suusa spordi madal tasapind.

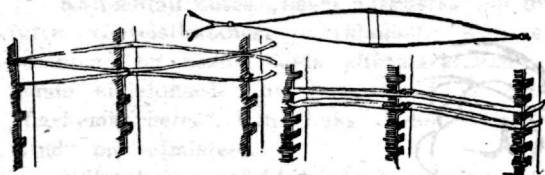
Murdunud suuski ei pruugi kohe kolikambrisse heita, vaid tuleb võimalust mõelda parandada; parandusmaterjaliks tarvitada plekki, väikesi naelu ja metallklambreid.

Sirgeks tõmbunud suusaotsa asetamine „lõksu“.

Tapa võistlustel oli see silmaga näha. Pari- maid tagajärgi saavutasid need mehed, kes peaaegu terve aasta läbi on tugevas treeningus, need olid kaitsevälased-sportlased.

Ei tohi unustada, et suusatamine on tugev keheline töö, mis vajab mitmekülgset ettevalmistatud tugevat keha. Siin on tööle rakendatud terve keha, pealaest jalatallani. Kui nüüd oleme end ette valmistanud ühekülgset, s.o. arendanud kas ainult ülemist, või alumist kehaosa, siis ei saavuta meie kuigi suuri tagajärgi suusatamisel. Tugevate jalgade ja nõrkade käte juures ja ümberpöörduvalt ei lähe meie kuigi kaugele. Selles siis peitubki kaitsevälaste edu saladus. Nad valmistavad endid ette pikemat aega ja mitmekülgset; harrastades suvel mängu ja kergetõustiku mitmekesiseid alasid, nad teevad oma väeosaga vastupidavust ja kiirust arendavaid pikemaid rännakuid ja tuhkliivasel pinnal lahingdrilli. Ja see sünnib aasta läbi, ning suuaspori hooajaks on mehed vormis.

Suusad on asetatud varnadele ja lõksude vahele

Möödunud aastal Eestit külastanud parim Soome suusataja Armas Palmroos oma loengutes just eriti kriipsutas alla rakmetes rännakute tähtsust.

Huvitav on pilku heita Soome parimate suusatajate treeningusse, nii näiteks:

1. Erkki Kämäräinen — harrastab jookse, hoota hüppeid ja heiteid. Jooksu tagajärjed 1000 m 2,57; 3000 m 9,20.

2. Martti Lappalainen — harrastab kõiki kergetõustiku alasid. Viimaste aastate jooksul on saavutanud tagajärgi: 400 m. —,55; 800 m 2.03,4; 1500 m —4,20; 5000 m —16,30; kuulitõuge (7.257 klg) — 11 m.

3. Tauno Lappalainen on samuti harjutanud kui tema vend Martti. Tema saavutused: 400 m — 56; 800 m — 2,07; 1500 m — 4,24; 5000 m — 16,20; 10.000 m (halbades tingimustes) — 34,00;

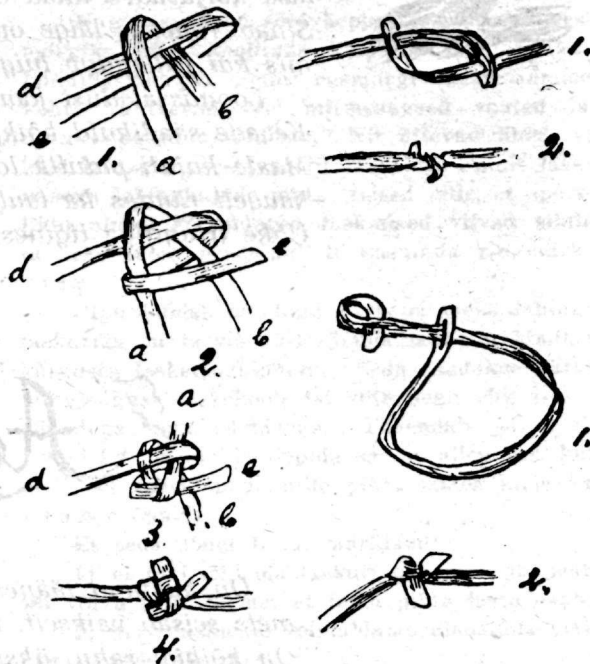
110 m ja 400 m tõkkeid — 18,5 ja 67,3; kuulitõuge — 12,50; odaviske — 47 m.

4. Tapani Niku — harrastab kõiki kergetõustiku alasid, mängudest — jalgpalli. Tema jooksude tulemused: 100 m. — 12,4; 400 m — 56; 1500 m — 4,26.

5. Matti Raivio — vähese pingutusega sai kätte II järgu spordimärgi.

Mis nüüd meie suusatajatele soovitada.

Siin peab jaotama suusatajaid kahte liiki: I liik — need suusatajad, kellel igapäevase leiva küsimus on seotud raske kehalise tööga — metsa-, põllu- jne. töölised. Need vajavad eriharjutusi kiiruse arendamiseks. Nad peavad harrastama rohkem jookse, hüppeid ja mängu, vastupidavusharjutused peale selle, rännakute näol. II liik — tubase ja istuva eluviisiga suuaspori harrastajad. Peale I liigile määratud harjutuste puhtfüüsilise jõu arendamiseks harrastada raskuste tõstmist, eriti just kahe käega rebimist.

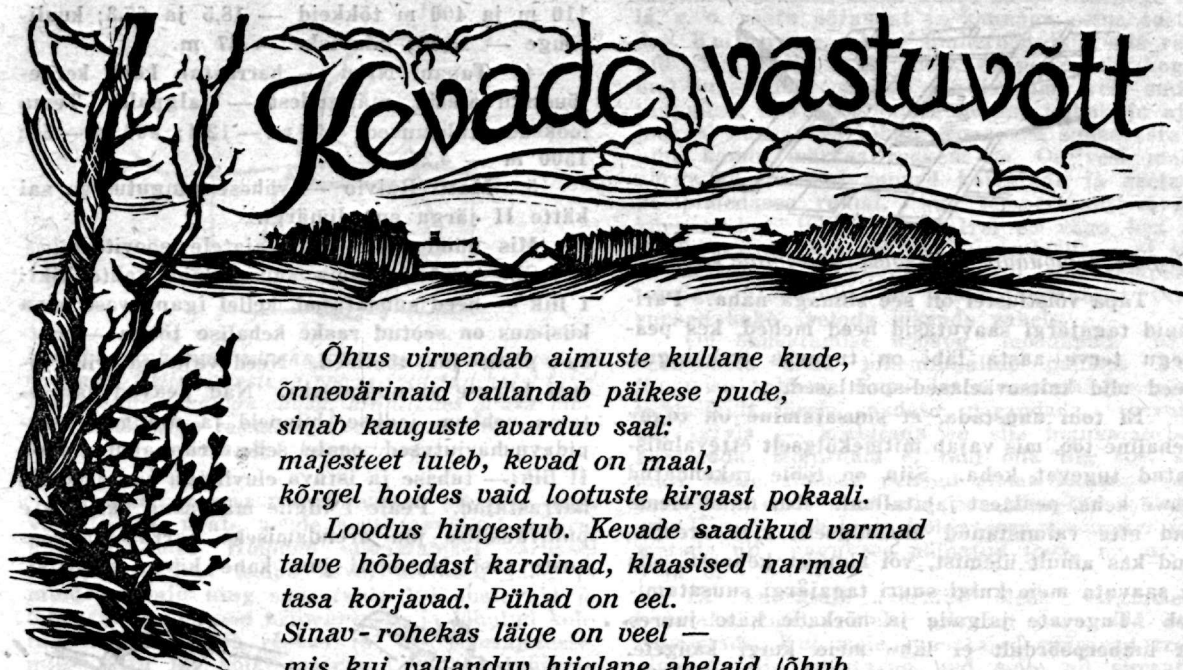

Nii tuleb siduda katkenud suusarihmu.

See oleks üldharjutuste suhtes. Nende harjutustega tuleks algust teha juba kevadel ja jätkata kuni lume tulekuni, kus järgneb eriline treening vastavalt võistlusmaa pikkusele ja iseloomule.

Tali on kadumas. Lähemal ajal arvatavasti tuleb suusad hoiukambrisse asetada. Peale lühikest, umbes ühekuulist puhkeajaga algame peale järjekindlate harjutustega. Tõttame välja vabasse loodusesse kevadise päikese soendavate kiirte alla — end ette valmistama järgmiseks talispordi hooajaks.

E. L.

Õhus virvendab aimuste kullane kude,
 õnnevärinaid vallandab päikese pude,
 sinab kauguste avarduv saal:
 majesteet tuleb, kevad on maal,
 kõrgel hoides vaid lootuste kirkast pokaali.

Loodus hingestub. Kevade saadikud varmad
 talve hõbedast kardinad, klaasised narmad
 tasa korjavad. Pühad on eel.
 Sinav-rohekas läige on veel —
 mis kui vallanduv hiitlane ahelaid lõhub.

Loomissaladust kaunimat maa varjab endas.
 Kevade saadikuid kõikjale lendas:
 Maale kujuti pidulik loor,
 kaugelt rändas ka lauljate koor.
 Uhke triumfiga ligines naerataf kevad.

Agü

On kustund läänes viimne tulisadu,
 mets seisab vaikselt, tummalt nagu sein.

On kõikjal rahu, üksnes värhein
 veel tuule tõukeil kõigub keset padu.

Hall udu hiilib mööda tuntud radu.

Õö hämaruses heljub vaikne lein.

Ja oja vulisev — see selge vein —
 on looklev nagu hõbedane madu.

Ju idataevas säitendamas agu —
 ilm peagi uppumas on valgusmerre
 ja udu hirmununa otsib pagu.

On tulnud elu, liikumine linde perre:

lõo lõõrib kõrgel, metsas kukub kägu.

Ent päikse pale kastet nagu verre...

Adrienne Cints.

Mõnd kaitseliidu märklaudadest ja nende tabamisest.

Viimasel ajal on märgata kaitseliidus suurt hoogu laskeasjanduse alal. Paljudes kohtades on alustatud uue laskesüsteemi elluviimisega. See tõendab veel kord, et eestlane on tubli kütt ja ta ei põlga tööd ega vaeva sel alal, kui aga võimalusi leidub asja arendamiseks. Kaitseliidu uus laskesüsteem on annud avarad võimalused laskesporti harrastamiseks ja tegelik elu näitab, et neid võimalusi ei jäeta kasutamata.

Kus käsil tõsine mehetöö, seal kerkiavad üles ka mitmesugused küsimused, mis nõuavad selgitust ja lahendamist. Laskesportlane peab olema teadlik laskur ja siin tuleb iga lask anda täie arusaamisega selle kohta — miks ja kuidas.

Üheks niisuguseks küsimuseks tuleb lugeda märklaudade küsimust. On juhus olnud kuulda isikutelt, kes klassikatsetel ei suutnud tingimusi täita, et nende ebaedu põhjuseks olevat uued märklaud (kõne all olevad juhul õppelaskmise märklaud), mis veel laskuritele võõrad ja millel ei osatavat valida õiget sihtpunkti. Küsimus on iseenesest väga lihtne, kuid väärt, et tema juures ligemalt peatuda kaitseliidu häälkandja veergudel.

Kaitseliidu uutest „Laskemäärustes“ on üldse juttu viieteistkümnest märklaudast. Kolmeteistkümme on nõnda öelda „lihtmärklaud“ ja nende kirjeldused ning joonestused on toodud „Laskemäärustes“, kuna kaks „kokku kombineeritud“ on eelmistest.

Pilku heites märklaudade kogule näeme, et suurem osa nendest on meile juba vanad tuttavad. Uudisajadena torkavad silma: õppelaskmise — 100 meetri kümneringiline, 150 meetri kümneringiline, 200 meetri kümneringiline märklaud, lamades laskja laskuri ja kolmandik-kujud.

Enne kui neid uusi märklaudu ligema vaatlemise alla võtame, peatume paari sõnaga üldse märklaudade ja nendele esitatavate nõuete juures.

Kõige üldisemates joontes võiks märklaud jagada kahte gruppi:

- a) ringmärklaud ja
- b) lahingkujud.

Ringmärklaud kujutavad enesest mitmesuguse suurusega laudu, mille keskkoha ümber veetud terve rida ringe mitmesuguste, kindlaksmääratud suurusega raadiustega. Sagedamini esitatakse on 5, 10 ja 12-ringilised märklaud.

Teine grupp oleks lahingkujud. Need on puust ehk papist välja lõigatud märklaud ja kujutavad sagedamini lahingus esitulevaid la-

hingkujusid, näit. püstiseisvat meest, põlvelt laskjat, lamades laskjat laskurit, kaevikust vaatlejat jne.

Mis ülesanded on neil märklaudadel ja kas ei või piirduda ainult ühe grupi tarvitamisele võtmisega?

Nagu teada on sõjaväepüssist laskmise eesmärgiks välja koolitada kindlaid ja teadlikke lahinglaskureid. Selle eesmärgi kättesaamise kohta valitsevad veel mitmesugused vaated ja mitmesugused arvamised. Nii ütlevad ühed, et häid lahinglaskureid koolitame välja ainult laskmisega lahingkujuude pihta; teised jälle, et sportlikul alusel korraldatud laskmised viivad sihile ja seks tuleb peajasjalikult kasutada ringmärklaudu.

Olgu kuidas on, kuid korrapäraseks lahinglaskuriks on tarvis välja jõuda teatava, kindlas kõrguses lasketasapinnani. Seda saadakse kätte mingisuguse laskekooli läbivõtmisega ehk teiste sõnadega õppelaskmisega. Täheleb — tuleb õppida laskma ja õppida saame alles siis, kui meil ees märklaud, mille pihta lastes meie ka saame õppida.

Et seda nõuet täita, märklaud:

- 1) ei tohi rikkuda laskuri nägemist ja peab nii võrra näha olema, et tema pihta lasta saab;
- 2) peab laskurile võimaldama otsustada oma tagajärgede üle ja
- 3) võimaldama laskmise juures tundma õppida püssi jooksu.

Kuidas vastavad nendele nõuetele lahingkujud ja kas lastes ainult nende pihta suudame oma laskeosavust arendada?

Lahingkujuude tabamiseks tuleb sagedasti sihtpunkti märgist välja viia ja teiseks nad sulavad sagedasti maastikuga niivõrra ühte, et neid mõnikord hoopis võimata näha. Kuidas niisuguste tingimuste juures üldse on võimalik otsustada laskuri osavuse üle? Kui laskur ei näe märki, siis on selle tabamine täiesti juhuse asi ja on selge asi, et mingisugune treening ei pane inimest seda nägema, mida tema ei suuda näha.

Niisuguses olukorras laskmine kujuneb mõtte-
tuks ja kasutuks padrunite raiskamiseks.

Kuivõrra lahingukujud võimaldavad laskurile
oma lasketagajärgede hindamist? Ka siin ei taba
meie eesmärki peaaesjalikult kujude vähese suu-
ruse tõttu. Näiteks: laskur tabas rinnakuju pihta
viiest lasust kaks. See ei ütle temale pea mitte
midagi. Kuhu jooksid ülejäänud kolm kuuli?
Paremale, vasakule, üles, alla? See jääb lasku-
rile teadmatuks. Iga möödaläinud kuuli tuleb
asjatult väljalastuks lugeda ja meie ei ole kül-
lalt rikkad ei ainelise vara ega kasutada oleva
aja poolest, et õppelaskmise juures mõlema va-
raga pillavalt ümber käia.

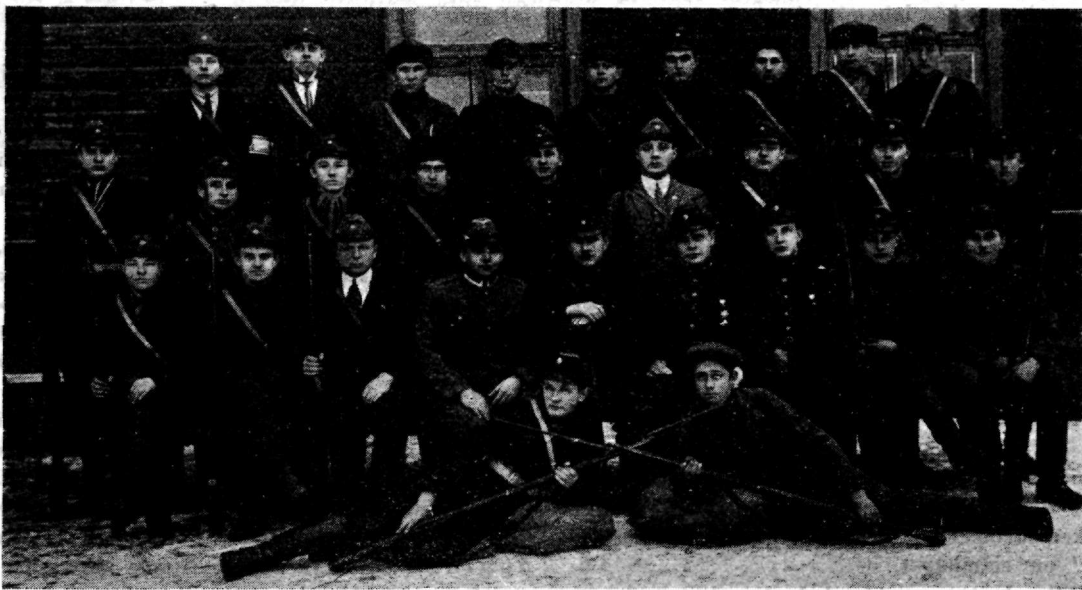
Lõpuks püssijooksu tundmaõppimine. Suure-
ma osa lahingukujude suurus ei võimalda järele
proovida, kas püss jookseb õieti või mitte. Võta-

jooksu iseäraldusi tundma õppida. Peale selle
ringid võimaldavad iga tabamuse täpselt hinda-
mist.

Kasutades õppelaskmise juures ringmärk-
lauda, oleme loonud vundamendi, mis võimaldab
kogu laskmist huvitavale, õpetlikule ja sportli-
kule alusele seada.

Muidugi ei tohi meie sellega oma lõpuees-
märki unustada ja lastes igasuguste sõõride ja
muude kujude pihta lahingukujusid unustada. Ka
siin on kõige õigem kuldne kesktee.

Kui asetame ringmärklauale mitmesugu-
seid lahingukujusid, õpime neid tundma mitme-
sugustel kaugustel ja neid tabama ning selle
juures saame kõiki tabamusi täpselt hinnata.
Selle juures tuleb osa laskmisi sooritada üksi
tongmärklaudade pihta, et laskmisi mitmekesi-

Jõgeva noorte kursus. Keskel: Tartumaa maleva² pealik kol. Unt, kaitseliidu ülem
kindral Roska. Tartumaa maleva vanem instruktor leitn. Treufeldt ja instruktor Naelaepa.

me nii sagedasti elus ettetuleva juhu. Laskur
tabas ühel laskmisel peakuju kõige viie kuuliga.
Rahul olles endaga ja oma relvaga läheb tema
koju. Sama harjutust teine kord korrates ei
taba tema märki ühegi kuuliga. Siin on temal
korruga jalad alt löödud ja tema ei tea, mis teha,
et edaspidi märki tabada. Nõrgemate juures võib
see isegi usu kaotada tabamise võimetesse.

Kõike eelpooltoodut kokku võttes näeme, et
õppelaskmise juures ainult lahingukujusid kasuta-
des vaevalt saavutame eesmärgi ja rõhuvas ena-
muses ei jõua hoopis sihile.

Hoopis teine lugu on ringmärklaudadega.

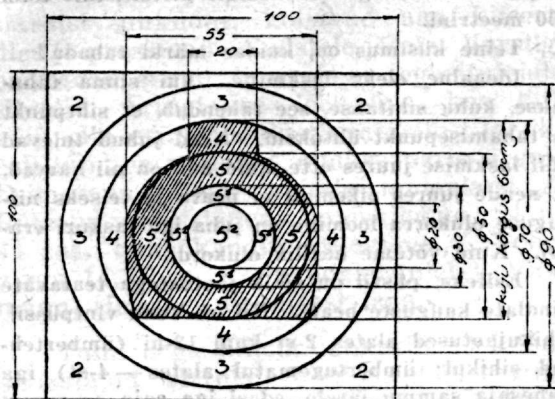
Nad on küllalt nähtavad igasuguste laske-
kauguste peale ja küllalt suured, et kinni püüda
iga vähegi korralikult lastud kuuli, mille tõttu
on võimalik kergesti sihtpunkti valida ja püssi-

semaks teha ja laskureid ette valmistada võist-
luslaskmistele.

Selle juures ei tohi laskmisi üksi lahing-
kujude pihta otsekohe kolikambri visata; ka neil
on oma koht õppelaskmise koolis ja oma üles-
anded.

Kui oleme ringmärklaudade pihta lastes tea-
tava etaabi edasi jõudnud, on tarvis selgusele
jõuda, kuivõrra hästi oleme õpitud asja omanda-
nud ja kui kindlad oleme oma laskeosavuses. Sel-
leks on just soovitatav mõni katselaskmine soo-
ritada lahingkuju pihta. Täidab laskur ka nüüd
nõuded, tähendab, tema suudab iseseisvalt ot-
sustada märgi, püssijooksu, sihtpunkti valiku
kohta ja ta võib järgmise, raskema laskekooli
osa juure asuda.

Nii siis, l a s k m a õ p i m e igasuguste ring-

Öppelaskmise märklaud.

Kaitseleiidul: kuju — valge, ringid 5¹ ja 5² — mustad; ringid 4 ja 3 rukkilillesinised; põhivärv — valge. *Kaitseväel:* kuju — helesinine; ringid 5¹ ja 5² — valged; põhivärv — kollakaspruun.

märklauade peal ja ennast kontrollime ja enese võimete üle otsustame võistluslaskmistel ja laskmisega lahingukujude pihta.

Nendest põhimõtetest on kinni peetud kaitseleidu märklauade valiku juures.

Nüüd, kui oleme tutvunud märklauadega üldjoontes, võtame uued märklauad ja nende tabamuse võimalused ligema vaatluse alla.

1. Öppelaskmise märklaud.

(Vaata joonestus nr. 1.)

Öppelaskmise märklaud kujutab enesest ruutmeetri suurust märklauda, mille keskel asub 60 sm. kõrge ja 50 sm. lai kolmandikkuju. Märklauale on tõmmatud viis ringi, mis loevad (seest väljapoole) 5², 5¹, 5, 4 ja 3 silma. Tabamused väljaspool ringe annavad 2 silma.

Öppelaskmise märklaud ei ole vaba mõtteleenu sünnitus, vaid tema tekkimine on ettedikiteeritud tegeliku lahingu nõuete poolt. Nimelt omab püssituli lahingus ainult siis väärtuse, kui tema kas tabab märki või läheb märgist nii ligidalt mööda, et see vastast selle tagajärjel tema tegevusvabaduses segab ja ta maha surub. Niisugust mõjuva ja tapva tule piirkonda kujutab enesest öppelaskmise märklaud. Tabame kuju ennast, oleme puhta töö teinud, läheb kuul märklauda, siis vihiseb tema kõige enam 50 sm., s. o. poole meetri kauguselt vastasest mööda ja loomulik asi, kui kuulid nii ligidal kõrvade ümber vinguvad, siis vastane enam kuigi rahulikult töötada ei saa ja ta surub ennast juba instinktiivselt maha.

Ei tabata aga öppelaskmise märklauda, siis ei ole sellele tulel enam mingisugust väärtust ja niisugune tuli ei kuulu hindamise alla.

Märklaua keskel asuva kuju kõrgus on 60

sm., s. o. umbes üks kolmandik paraja mehe kõrgusest ja sellest tema saigi nimetuse — kolmandikkuju. Kuju laius, 50 sm., on võrdne keskmise mehe laiuale õlgades.

Lahingus tulevad sarnase suurusega ette laskurid, kes lasevad lamades käelt. Sellega on kolmandikkuju täiesti lahingukuju.

Edasi, hea laskur ei lepi milliski ainult sellega, et ta sai pihta nii suurele mehemurakale; teda huvitab küsimus, kuidas oleks lugu vähemate lahingmärkidega. Ka selle eest hoolitseb öppelaskmise märklaud.

Ringi 5¹ läbimõõt on 30 sm. See vastab umbkaudu toe tagant või kaevikust laskjale, maastikul lamavale laskurile — ühe sõnaga rinnakujule. Ringi 5² läbimõõt on 20 sm. ja selle mõõdulised on igasugused peakujud (vaatleja, kaevikust või varjendi tagant väljapistetud pea jne.).

Nii siis, lastes öppelaskmise märklaua pihta, saame oma laskmise kohta ka täpse hinnangu:

- 1) laskmine ei ole midagi väärt (ei tabanud märklauda);
- 2) tuli segab vastast, kuid ei tapa (kuulid tabavad väljaspool kuju);
- 3) tabame maastikul lamades laskjat laskurit (tabamused 5-silmalises ringis).

Proua Mari Raamot. Eesti naiskodukaitse esinaine, rahvariides. (Pilt ilmus Rootsi suuremas lehes „Dag. Nyheter“ 24. veebr.)

4) tabame rinnakujusuurseid märke (tabamused 5¹-silmalises ringis);

5) suudame kõiki lahingumärke tabada (tabamused 5²-silmalises ringis).

Lahingtuli loetakse rahuldavaks, kui vähemalt pooled kuulid märki lähevad ja teine pool on maashoidva tule piirkonnas.

Vastavalt sellele on õppelaskmise märklaua tabamiseks kindlad ja alalised nõudmised üles seatud — tarvis:

5 kuuliga välja lüüa 23 silma,

10 kuuliga välja lüüa 46 silma,

15 kuuliga välja lüüa 69 silma, jne.

Laseme märklauast ühe kuuli mööda, olgu siis teised kõik 5²-silmalises ringis, — ei ole meie tingimusi täitnud, sest meie ei suuda veel õppelaskmisel esitatud põhinõudeid täita.

Õppelaskmise märklaua võib kasutada laskmiseks kõikide distantside peale kuni 300 meetrini. Selle kauguse peal ei ole hästi väljakoolitatud laskuritel hajumine suurem ruutmeerilistest pindalast.

Küsimuse alla võib tulla ehk kuju suurus. Küsitakse, kuidas meie laseme 100 m. ja 300 m. peale ikka selle ja sama kuju pihta.

Täiesti õige. Õppelaskmise märklaual olev kuju on lahingmärk ja lahingmärgid jäävad ühe-suurusteks, kas nad 100 m. ehk 300 m. kaugusel. Kuidas meie vastast lahingus tabame 100 m. pealt, samuti peame tabama ka 300 m. pealt. Seepärast on õppelaskmise märklaua tabamuse

tingimused ühesugused kõikidel distantsidel kuni 300 meetrini.

Teine küsimus on, kuidas märki tabada?

Ideaalne oleks laskmine, kui sinna tabatakse, kuhu sihitakse, see tähendab, et sihtpunkt ja tabamispunkt ühtuaksid. Need juhud tulevad küll laskmise juures ette, kuid nad on nii harvad, et nende juures pikemalt ei peatu ja teiseks niisuguse olukorra loomine on juba iga laskuri erasi. Kuid võtame harilik olukord.

Esiteks, püssil on sihik jaotustega teatavate kindlate kauguste peale. Nii on Vene vintpüssil sihikujaotused alates 2-st kuni 12-ni (ümbertehatud sihikul; ümbertegematul alates — 4-st) iga kahesaja sammu järele, edasi iga saja sammu järele ja Jaapani vintpüssil alates kolmest (alg-sihik) — iga saja meetri järele. On märk mingisugusel vahepealsel kaugusel või lähemal 200 sammu (Vene püss) või 300 meetrit (Jaapani püss), siis tuleb kuuli lennu kõrgusele vastav sihtpunkt valida, sest sihiku ümberseadmiseiga viga parandada ei saa.

Teiseks mängib suurt osa ka külje pealt puhuv tuul. Vähemate kauguste peal ta suuremalt ei mõju, kuid lastes 200—300 meetri peale, tuleb juba 8 m. sekundis kiirusega tuulega arvestada.

Peale selle on veel terve rida tegureid, mis mõjuvad kuuli lennu peale (pärituul, vastutuul, õhu niiskus, temperatuur jne.), kuid kuni 300 m. on nende mõjuavaldused nii väikesed, et nendega arvestada ei ole tarvis. (Järgneb.)

Esimesed suusavõistlused Petseris.

Pühapäeval, 11. märtsil s. a. peeti Petseri malevas esimesed suuremad suu-

Petseri suusavõistluste võitjad: Tobre, Rätsepp, Gerzen ja Viikmann.

savõistlused. Võistlused pidi küll korraldama juba enne üleriiklikke suusavõistlusi 12. veebruaril s. a., kuid mitte soodsa ilma tõttu lükati eeltähendatud päeva peale.

Võistluse kavas oli 3 ja 10 kilomeetri individuaal-suusatamine. Osavõtjaid üldse 26 malevlast, missugust arvu küllalt suureks tuleb pidada, kui võtta arvesse, et suusad malevlaste poolt alles läinud aasta talvel tarvitusele võetud. Üldiselt kujunesid võistlused väga elavaks — seda enam, et suusa-võistlusi pole Petseris varem millalgi peetud.

Kohtunikudena toimisid maleva insstruktorid ja ohvitserid kohalisest väeosast.

Juba aegsasti enne võistluste algust koondusid võistlejad maleva staabi juure. Päikesepaisteline ilm aina tõstab meeleolu. Kella 10-neks on 3 kilom. võistlejad juba stardi joonele rivistatud ja mõne minuti järele lahkuvad nad sealt. Omavaheline konkurents näib tugev olevat, pinguta-

takse kõigest jõust. Paljud kukuvad juba stardist lahkudes, kobavad aga kiiresti üles ja pressivad eelmistele järele. Varstigi paistavad eemal lumeväljal tagasitulejate siluetid. Arutatakse isekeskis, kes küll võib olla esimene. Pealtvaatajatest igaüks eelistab „oma“ meest, ollakse päris ärevil. Esimesena jõuab kohale malevlane A. Rätsepp, läbistades finnishijoone 14 m. 44 sek., tema kannul malevlane V. Tobre ajaga 14,47 m. Kolmandaks tuleb E. Viikmann, rinnaosa eelmisest taga.

Tund aega hiljem lahkusid 10 kilom. suusatajad stardist. 5-kilomeetrilist ringi tuli joosta 2 korda. Juba alguses paistab siin silma 3 kilom. II. kohale tulnud noor malevlane Tobre, kes ka esimesena finnishijoone jõuab ajaga 52,21 m. Temale järgneb A. Rätsepp, aeg 58. 36, 5, kolmandaks tuleb Laura malevkonna malevlane Mihail Gerzen, aeg 59, 46.

Ei ole liialdus, kui tähendada, et tagajärjed on head. Võttes arvesse võistlusplatsi, ei oleks lootnud sarnaseid tagajärgi. Lund oli vähepoole, kohati olid kün-

kad väljas. Paremat ja tasasemat platsi aga Petseri ümbruses ei leidu, sest ümbruses on maastik mäGINE, künklik. On näha, et lühikese ajaga, mil suusad malevlastel kasutada, on tõsiselt tööd tehtud. Võistlustel paistis erilisel silma huvi asja vastu ja malevlaste hea meeleolu.

Peale võistlusi oli Petseri jaoskonna naiskodukaitse poolt kohaliku gümnaasiumi saalis korraldatud ühine teelaud võistlejatele ja kohtunikkudele. Samas sündis ka auhindade väljajagamine. Enne seda tervitas võistlejaid garnisoni ülem, kindralstaabi kolonel Tommberg, juhtides tähelepanu suusaspordi tähtsusele. Peale selle jagas ta kohtadele tulnud võistlejatele auhinnad välja, soovides igale isiklikult õnne ja surudes kätt. Lõpuks võttis sõna maleva pealik major Asmus, tänades nii osavõtjaid kui võistlejaid ja avaldades lootust, et järgmine kord võistlused veel suurejoonelisemaks kujunevad. Meeleolurikas koosviibimine ühises teelaus kestis paar tundi, mille järele koosviibijad lahkusid, viies kaasa paremaid muljeid korraldatud võistlustest ja ühisest koosviibimisest.

Tallinna maleva lasketiir.

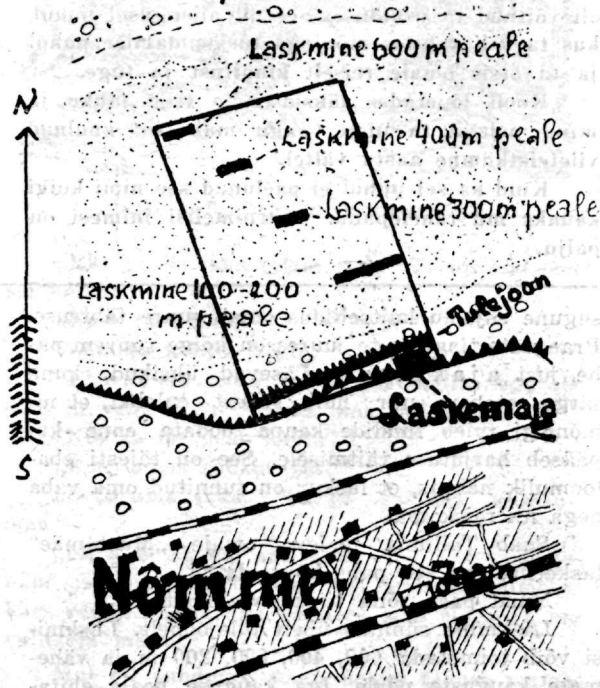
Huvi laskeasjanduse vastu Kaitseliidus tõuseb mitte päevadega, vaid tundidega. Erilisel on maksev see Tallinna maleva kohta. Järjekindlalt toimetatakse iga pühapäev klassikatseid ja rõõmustava nähtusena võib nimetada asjaolu, et klassilaskurite pere kasvab järjekindlalt ja ulatub juba üle poole saja.

Täie hooga tööle asumist takistab laskekohdade puudus. Seni on Sõjaväe Õppeasutused lahkesti annud oma tiire kaitseliidule kasutamiseks, kuid needki osutuvad maleva tarvis, kes laskmisi toimetab peajasjalikult ainult pühapäeviti, kitsaks. Pealegi puudub seal võimalus laskmiseks kaugemate maade (400 ja 600 m) peale, kuna see hädatarvilik küttidele.

Maleva pealik, kol. Pinka, kes üldse suurt huvi ja armastust laskmise vastu üles näidanud, on täie hooga ennast pühendanud lasketiiru muretsemise küsimusele. Peale terve rea ebaõnnestusi näib asi praegusel silmapilgul õnneliku lahenduse poole kalduvat. Nimelt on valik langenud Nõmmel, Mustamäe all oleva liivalagendiku peale (juurelisatud plaanil piiratud nelinurgaga). Vaatamata sellele, et puudub veel lõplik nõusolek Tallinna linnavalitsuselt, kelle valdamisele see maa-ala kuulub, tehakse elavalt kavatsusi tiiru suhtes, et juhul, kui plats kätte antakse, täie hooga tööle hakata.

Kavatsuste järele saaks malev oma nõuetele vastava ja ajakohase lasketiiru, kus võivad korraga laskmisi sooritada üle saja malevlase, mis-

Tallinna maleva lasketiiru plaan

Mõõt 1:21.000.

Poolwersta teers..

Üks lugu 1925. aasta lihavõtte ööst.

Vist oli möödunud viisteistkümmend aastat, kui leidsin ajalehest endise koolivenna Nikolai Andersoni nime. See oli 1918. aasta märtsi esimestel päevadel, kui „Päevalehest“ sõjasõnumite all lugemin: „Meie väed võitlesid Aidasilla mõisa juures hea eduga. Vaenlase pealetungimine löödi täiesti tagasi. Meie kätte langesid 23 vangi, kaks kuulipildujat, hulk püsse. Erilist vahvust avaldas küll Nikolai Anderson oma rooduga. Sõjaväe ülemjuhatus avaldas talle sellekohase ettekande järele tänu.“

Nikolai Anderson. Minu ette kerkis kooliajast lahjapoole, unistava näoga poisi kuju. See oli oma meelelaadi poolest eriline. Harilikest õpilaste vallatustest jäi ta enamasti eemale ja sageli nähti teda üksikult tänaval õige mõttesse vajunult. Ei mäletagi, aga temal olid mõned hüüdnimed, mis pidid väljendama ta väljapaistvaid omadusi. Aga oli kordi, kus löid temagi silmad sätendama, ja ta võttis kinni selle rinnust, kes oli võitnud ta usalduse. See oli niisugusel puhul, kus ta usk kahtles mõninga tõekspidamise puhul ja ta otsis omale teiselt kinnitust ja tuge.

Kooli lõpetades läksid meie teed lahku ja mina polnud ta nime, nagu mainisin, kuulnud viieteistkümnend aastal.

Kuid ka sel puhul ei paelnud see nimi kuigi kauaks mu tähelepanu. Ühenimelisi inimesi on palju.

sugune asjaolu kaitseliidus omab suure tähtsuse. Praeguste tingimuste juures on kõige suurem pahe just ajakaotus. Lasevad üksikud, kuna järke ootamas suur hulk, sellest tulebki, et nii mõnelgi tuleb tundide kaupa oodata enne kui pääseb harjutuse täitmisele. See on täiesti ebaloomulik nähtus, et laskur on sunnitud oma vaba aega nii raiskama.

Saab Tallinna maleva omale „Mustamäe“ lasketiiru, on see pahe kõrvaldatud.

Nüüd paar sõna tiiru enda kohta.

Laskmine sünniks ühelt tulejoonelt. Laskmisi võib toimetada 600, 400, 300, 200 m ja vähemate kauguste peale. Iga kauguse peale ehitatakse erilised kuulidepüüdjad vallid. Platsi paremal äärel on laskekohad püstolitest ja väikekaalibrilistest pussidest laskmiseks. Iga kuulipüüd-

Teist korda lugemin seda nime kuu aega hiljem.

„Tänane lahing lõppes meile küll õnnelikult, kuid ometi pidime võidu ohvriks tooma ühe kallimeelsema ja vahvama mehe. Lahingu lõpul Vihuvere juures sai leitnant Nikolai Anderson raskesti haavata. Granaadikild purustas ta pahema õla ja löi pähe raske haava. Ta leiti pärast meelemerkusetult lahinguväljalt. Haigemajas tuli ta küll mõistusele, kuid teadmata on, kas ta jääbki elama.“

Sõnumi lõpul oli veel järeلمärkus, vististi toimetuse poolt: „Nikolai Anderson on pärit Viljandimaalt, käis Viljandi gümnaasiumis, mille lõpetades Venemaale läks. Ilmasõjast võttis ta osa. Eesti vägede asutamise ajal tuli ta Eestisse.“

Seesama Anderson, laususin enesele. Seesama, kellega ühes õppisin.

Ununes peagi ka seegi ajalehe märkus.

Kolmas kord leidsin ta nime pärast vabadussõda. Oli ühes sõnumis üles loetud autasuks maa-saad ja nende hulgas oli ka Nikolai Andersoni nimi. Temale antud autasuks Lasila mõisa süda, Raadna raudteejaama lähedal.

Aastal 1925 lihavõtte laupäeval sõitsin Tallinnast välja pealelõunase rongiga. Minu sõidu eesmärk oli Tartu. Aga teel tuli mulle äkitselt imelik mõte. Mis on kui astun Raadna jaamas maha ja lähen kord Nikolai Andersoni poole.

jate valli juures on varjendid näitajate tarvis. Kõik varjendid on ühendatud sügavate, maasse kaevatud ühendus-käikudega, nii et võimalik on laskmise ajal ühendust pidada tulejoone ja märklaudade vahel.

Tulejoone taga on kavatsus ehitada laske-maja igasuguste abinõude paigutamiseks ja laskuritele soojendamiseks külmal ajal. On välja vaated isegi alalise lasketiiru vahi palkamiseks ja elama asetamiseks laskemajja.

Kui see suurepärase ja väärt ettevõtte teostamist leiab, on kaitseliidu töös ja tegevuses suur samm edasi astunud, mille tagajärjed oma head mõju ei jäta avaldamata kogu rahva laskeosavuse arendamise ja laskespordi harrastamise peale.

R. L.

Minul oli ta kuju kooliajast selgesti silmi ees. Huvitav oleks ometi kuulda, kuidas ta kogu selle aja elanud.

Ikka võimsamini paelus mind see mõte, nii et ma viimati teisiti ei olekski saanud teha, kui ka oleksin tahtnud. Niipea kui rong Raadnal peatus, võtsin riulilt oma väikese käekohvri ja astusin vagunist välja.

Väikese jaama esine kogunes rahvast täis, sest pühade puhul oli siingi rohkesti maalesõitjaid. Linnastulijatele oli vastu tulnud. Rõõmutati, teretati, suudeldi.

„Palju siit maad Lasila mõisa saab?“ küsisin habemiku mehikese käest, kes vaevaga hoidis rahutut noort hobust ja ootis üht meest ja paari naisterahvast, kes kudrutasid isekeskis rõõmsasti jaama ees.

„Pole kuigi palju, vahest versta paar või veidi üle. Lähete metsa nurga kohta, seal keerab tee paremale poole ja siis otse kohe. Näe nüüd — kas seisad rahul!“

Mees haaras noore, rahutu looma suukõrvast kinni.

Tee oli tükati hoopis viltu, kevadine päike oli ta söönud kallakule. Lumi oli tee ääres ülles paisunud. Talv igalpool, aga ometi tundus õhus ja ilmas suurel määral kevadet. Ega seda saagi nimetada, mis see on, mis niisugusel õhtul inimese peale mõjub, aga tunned kuidas kerge on liikuda ja südamel imelikult lõbus.

Läksin õige pikkamisi, et täie sõõmuga juua kristallpuhast kevade õhku, mis mõjub otse niivõrra tunduvalt nagu hea maitsega vein.

Jõudes metsa, piiras igalt poolt vaikus. Jaamast tulijad olid juba möödasõitnud. Astusin üksi konarlisel teel. Oli õhtul külmetanud ja jääkord praksus jala all.

Nüüd tuli mulle eneselegi ette, et olin vist teinud rumalasti. Milleks sinna lähen. Võib olla, on ta minu hoopis unustanud, lähen nii tülikis teisele. Tõepoolest, oleks niisugune mõte tulnud rongil, oleksin edasi sõitnud.

Metsast välja jõudes, paistis üle lageda välja, kus harva oli algatud mõne asuniku maja ehitamisega, Lasila mõis. Nagu sageli — oli seegi metsatükk ühes hoonetega keset endise mõisa põldusid.

Jõudes mõisa, pakkus see õige igavat, isegi veidi meeltrusuvat vaadet, mis polnud sugugi kohane lihavõtte laupäeva õhtu jaoks. Väheldase hõreda puielise pargi ümber oli aed lagunenud ja siit-sealt, ristirästi jooksid sõnnikukorraga kaetud teed. Keset parki oli tiik, aga selle kaldad olid umbe kasvanud pajurädiga ja inetu paisunud kollane jääkord tunnistas, et ta vist ummistanud mudaga.

Puude vahelt paistis härrastemaja. See oli luitunud halli värvi, mitmelt poolt, kust vihm

ja tuul krohvi mahapesenud, ruske lapiline. Sammaldanud pilpakatus oli kõmmeldanud ja auke täis. Nähtavasti ei olnud hoone eest aastate vältel hoolitsetud ja sel põhjusel äratas ta eemalt vaadates õige õudse mulje.

Härrastemaja ümbruses oli vaikne. Eemal, paremal pool, kus olid endised mõisa kõrvalhooned ja teomeeste majad, kuuldi häälesid ja nähti ka inimesi liikuvat.

Tuli teed mööda pastaldes, pihtkasukas töömees, kirves leivakotiga õlal.

„Olge heaks, kus elab siin Nikolai Anderson?“

„Kas ohvitseri härra?“

„Tema jah.“

Puude vahel paistis härrastemaja.

„Eks ta ela ikka mõisa sees. Ta on seal teisel korral.“

„Elab ta üksi?“

Töömees mõtles veidi.

„Eks ta ela teisel korral üksi küll. Aga all elab ju vana Karu Andres oma naisega.“

„Kas ta ise peab kohta?“

„Kas mõisa südant või?“

„Sedasama ikka. Ta ju sai siit autasumaa.“

„Miks ei saand, sai ikka. Ei, mis ta seda nüüd ise peab. Eks maa ole Andrese väimehe käes rendil. Aga ega väimees seal ela. Ta on valitseja majas.“

Mul oli tundmus, nagu peaks tagasi jaama minema. Aga mis sa lähed, sest järgmine rong tuleb alles hommiku poole ööd. Kus viidad kogu aja? Nukker oli meel. Milleks oli vaja tulla? Kogu pühadelaupäev rikutud.

Nagu öeldud, elas Nikolai Anderson teisel korral, ja vana kõvakuulmisega Karu Andres juhatas mind treppi mööda üles. Värvimata, läbikulunud astmelaudadega trepp kägises mu samumude all.

Koputasin, üks, kaks, kolm korda. Alles siis kuuldus seestpoolt nõrk: „sisse!“

Astudes tупpa silmasin laua ääres raamatute virna taga õige närtsinud, lahja mehekogu. Tal olid pikad juuksed, mis langesid salkadena üle otsa. Ta silmad olid lahjas palges sügavas, kuna ta oma peeneid sõrmi hoidis raamatulehtede vahel, vist käes hoides lugemisejärge.

Minule aineti otsa vaadates nagu oleks märgatav olnud ta näol imestus; vist pahameele avaldus.

Ütlesin talle oma nime.

Ta näol ei sündinud mingi muudatus: Nähtavasti ei sündinud mu nimi teda mingile mõttepingutusele.

Ta ei lausunud sõnagi.

Mul oli piinlik. Ei leidnud mina selle inimese näost vähemaidki jooni, mida oleksin võinud pidada oma koolivenna omadeks.

„Kui ma ei eksi, siis olete teie Nikolai Anderson, seesama Anderson, kes minuga õppis Viljandi gümnaasiumis?“

Ta vajutas oma suured silmad veidi pilukile, mis tunnistas meeletuletamist.

„Ah ja — ma tean,“ ütles ta pikkamisi, minu kõrvadele veidi iseäraliku, võõra häälekõlaga. „Jah, see ma olen. Ah istuge!“

Ta tõusis ise üles ja lükkas mulle laua lähedusse tooli.

„Kas ammu juba siin elate?“

See küsimine oli muidugi selleks, et kuidagi leida algust kõnelemiseks.

„Ah, siin?“ vastas ta nagu ärgates mõttest. „Teist aastat. Minu on siin maa, aga mina teda ise ei pea. See on rendi peal.“

„Autasumaa?“

„Jah. Mina olin vabadussõjas.“

Veidi aja pärast vaatas ta mulle otsa. Ta suured silmad nagu oleks püüdnud mind läbi vaadata.

„Kas te lähete täna veel kuhugile?“

Piinlik oli mul.

„Pea vabandama, et teie poole sisse astusin. Tahtsin kord näha, kuidas elate. Tulin sõidu pealt. Kui võimalik oleks, viidaksin siin õõ ja hommikul sõidaksin edasi.“

„Ah nii,“ tuli ta huulilt. Tõusis siis üles ja sammus uksest välja. Ta oli pika kasvuline, aga lahja, isegi ta riided lotendasid vabalt ta ümber. Ta kõnnak oli kõikuv, tuletas meele inimest, kes veidi purjus ja kelle juures võib märgata tasa-kaalu kaotamist.

Üksi olles toas silmasin sisemust. Seinad

olid kaetud vanade, pleekinud kurvavärviliste taapeetidega. Mõnelt poolt olid need katki kärisevad, teiselt poolt jälle kaetud nagu hallituse ja tolmukorraga. Lagi oli määrdunud hall. Laudpõrandalt värv ära kulunud ja naelapead laudadest kõrgele kerkinud. Nähtavasti oli see vanemal ajal olnud mingisugune teenijatetuba. Akende nurgas leidis ämblikuvõrke.

Laual oli hulk raamatuid, vanaldased, paber kollaseks tõmmanud. Pea kõik venekeelsed. Tõstsin paaril, kolmel kaaned. Kõigil neil oii sisuks vaimudeilma käsitavad küsimused. Raamatute esilehtede peale tehtud märkustest võis näha, et ta oli need aastaid tagasi Kiievis ja Harkovis omandanud.

Tüki aja äraoleku järele tuli ta ühes vana naisterahvaga tупpa. Viimane tõi puust kandikul piima, võid, mett, rukki- ja kuivanud seppikuleiba. Sõna lausumata pani see toidu lauale ja läks toast.

„Olge head, võtke leiba,“ tähendas Anderson, võttis selle peale laualt raamatu, istus akna juures olevale toolile ja vajus lugemisse.

Lugeja saab ehk isegi aru, et minul sellest külatsemisest juba himu täis oli. Hea meelega oleksin üles tõusnud, öelnud mõne sõna vabanduseks tülitamise eest ja ära läinud. Aga ometi ei teinud ma seda. Tahtsin meeleldi näha, mis inimene tema on ja kas me kuidagi ei pääse elavasse kõnele.

„Nagu olen kuulnud, läksite peale kooli Venemaale. Kas kaua viibisite seal?“

Ta vaatas nagu ärgates minu poole. Mõtles vist.

„Võib olla üle kümne aasta. Aga seda ei ole ma täpselt üles arvanud.“

Jälle vajus ta lugemisse.

„Olete oma eluga siin rahul?“ eksitasin teda uuesti: „Minu arvates on see koht ehk liiga üksildane. Siin peaks inimesel olema igav.“

„Igav? Seda ma ei tea.“

„Vabandage — teie äraolekul vaatlesin mõnda raamatut. Teie teete tegemist spiritistliste küsimustega. Kas vaimudeilm pakub teile huvi?“

Vastuse asemel astus Nikolai Anderson laua ääre ja korjas seal raamatud üksteise peale. Ta liigutused väljendasid, nagu oleks ta püüdnud peita minu eest mingisugu väärtuslisi varandusi.

Kogu õhtu oli ümberringi vaikne, kuulsin isegi oma kõrvades nagu sumisemist, nagu pillilöömist. Tõusis kuu, mille kiired paistsid läbi raagus puie latvade tупpa. Aknast silmasin laialdast lumevälja heledasti valgustatud kuuvalgust. Puud heitsid lumele pikki varje.

Juttu ma pärastpoole Nikolai Andersoniga

ei püüdnudki. Ta istus laua ääres, luges, luges, sageli hulgal ajal lehte pöörmata. Juhtus, et ta heitis pilgu minu poole, aga see oli iseäralik ja minust ei olenenud sugugi võim ära hoida, et see pilk minus ei sünnitanud midagi jubedusetunde taolist.

Oli juba õhtul, kella poole kümne ajal, kui tupp tuli seesama naisterahvas, kes esmalt tõi sööki. Tal oli kaenlas aluskott, tekk ja padi. Mulle tehti ase toolidele ja sõna lausumata läks ta välja.

Nikolai Anderson tõstis nagu unest ärgates pea.

„Teie heidate sinna magama.“

Sellepeale tõusis ta üles ja — nagu poleks olnud toas ühtki elavat hinge — võttis lambi ja läks teise tuppa.

Heitsin asemele. Kuupaiste langes minu voodi ette põrandale ja sünnitas sinna pika valge laigu. Mulle ei tulnud und. Olin pahane, et nii kergemeelselt olin ära raisanud ilusa pühade-õhtu. Katsusin arvata, mis inimene ometi on Nikolai Anderson. Aga ma ei jõudnud ta üle mingile otsusele.

„Ükskõik, homme lähen minema,“ mõtlesin. „Elagu edasi, ei mina tule teda enam tülitama.“

Võib olla, olingi uinunud, või oli see ainult räämastus, aga mind äratas kustki kostev kobin. Kuulatasin. Nüüd kuulsingi selgesti astumist Andersoni toast. Ta oli siis üleval, aga tuld ei paistnud. Õhtul paistis tuleviir selgesti uksepraost vahelt.

Kaua ei olnud ma maganud, sest valge laik põrandal polnud nihkunud kuigi palju pahemale poole.

Tõusin veidi puusakile. Kuulatasin. Selgesti kuulsin väga ettevaatlikku astumist.

Ma ei salga, mul oli imelik tunne. Ega mul ometi polnud põhjust tunda hirmu, aga ma ei saanud enesest eemale tõrjuda seda tunnet. Välgu kiirusega käisid mitmesugused õudsed lood läbi pea. Ma ei kutsunud neid esile, aga nad tulid ise. Isegi mu süda peksis.

Tasa, tasa liikati valla uks.

Mina vajusin ruttu tagasi padjale. Ta ei võinudki näha minu liikumist, sest minu voodi oli pimeduses.

Aga mina nägin teda.

Ta oli täitsa riides, isegi lühike topitud palitu seljas. Esmalt seisatas ta veidi aega kuuvalgusest kõrvale hoides. Nagu võisin aru saada, vaatlus ta aineti mind. Kuuldes minu rahulist hingamist, astus minu poole. Mul oli tarvis ennast kokku võtta, et mitte kisendada. Nüüd sattus ta kuju kuuvalgusesse, ja seal nägin ma ta käes haljast võtit. Pidasin seda esmalt mingiks terariistaks ja mu lihaksed võtsid juba hoo üleskargamiseks.

Ta seisatas kord minu läheduses, vaatlus mind ja astus siis edasi. Väga ettevaatlikult, just kui varas, avas ta ukse, läks välja, ilma et seda oleks enese järel kinni tõmmanud. Pingu-tasin kõigest väest jõudu teravaks kuulamiseks. Ootasin trepiastmete käigemist ta sammude all.

Kõik vaikis. Ta nagu kadus. Oli see siis vaim või nägin und? Aga uni see polnud. Külma laine jõudis minu juure lahtisest uksest

Nüüd kuulsin jälle.

Kojas pisteti võti lukuauku ja keerati uks lahti. Nüüd tuli mulle meele, et õhtul trepi-kojas nägin veel ühe ukse. Kergesti kääksudes liikati lahti ka see uks.

Laua ääres silmasin õige närtsinud mehe kogu.

Kuulasin otse hinge pidades. Aga alguses ei kuulnud ma vähematki häält.

Mis ta pidi öösel sinna minema? See küsimus tegi mind nüüd väga uudishimuliseks.

Seal kuulsin äkitselt tasast kõnelemist. See oli mulle iseäralik. Tähen-dab, siin vastus elab veel üks teine inimene. Mina tuln siis neile tüliks. Aga taevast, miks pidi see olema lukutaga. Kuulsin ometi selgesti, kui ta ukse lukust avas.

Ei suutnud hoiduda, seda enam, et kõne muutus õige tungivaks, olgugi et ma üksikutest sõnadest aru ei saanud. Nihutusin tasa ja ettevaatlikult voodist välja ja astusin kikivarvul ukse juure.

Nüüd kuulsin selgesti kõnelemist.

„Ma ei või sind viia oma tuppa,“ ütles Nikolai Anderson, „sest seal on üks võõras mees. Ka ei või sa täna ööse mulle laulda, olgugi et ma väga tahaksin seda kuulda. Tead ometi, ma ar-

mastan sind, ma mõtlen kogu päevad ja ööd sinu peale.“

Minu uudishimu tõusis äärmuseni. Keegi teine inimene, naisterahvas, pidi olema selles lukustatud toas. Kas ta saatis selle siis sinna, kui kuulis mind tulevat? Või nägi ta mind aknast?

Lükkasin ettevaatlikult ukse valla ja astusin ettekotta. Lukustatud uks oli avaralt praoksile. Vastastuba oli täidetud heleda kuuvalgusega ja keset põrandat seisis Nikolai Anderson — üksipäini.

„Ma olen sind igal ööl oodanud, aga sa ei tulnud. Täna aimasin, et tuled. Luba, et ma põlvitan su ees ja suudlen su riideäärt.“

Ta langes põlvili, ahmis kätega tühja õhku ja suudles.

„Ma olen kuulnud su laulu ja ootasid sind,“ kõneles Nikolai Anderson. „See laul oli mu kõrvadele magus. Ma tänan sind, et nüüd tulid, sest nüüd olen ma õnnelik. Su silmade vaade teeb minu südame rõõmsaks.“

Ta vaatas üles tühja õhku, aga ta näojume peegeldas lõpmata õnnetundmist.“

Midagi pigistas mu rinnus, mu kurgus. Värinad jooksid üle mu ihu. Oleksin tahtnud söösta tema juure, aga mu liikmed olid kanged. Otse hirmu tundsin. Nikolai Anderson on nõdrameelne. Ma ei suutnud sealt ära minna, olin nagu kinni naelutatud.

„Ah, sa tahad ära minna? Sa ei taha kaemaks jääda mu juure? Pane käsi mu pea peale. Kui hea see on, kui kuum on su käsi.“

Nüüd tegi ta liigutuse, nagu oleks ta hoidnud kinni kellegi kätt.

„Ei, mina ei lase sind vabaks. Tule ometi pea jälle mu juure. Tule siis, kui me oleme üksid.“

Ta tõusis järsku püsti.

„Miks ei luba sa end suudelda? Millal tuleb aeg, kui sa seda lubad? Usu, mind surmab igatsus su järele. Ei, ükski ei pea sa minema. Mina tulen saadan sind.“

Ma libistusin tasa tagasi tuppa ja heitsin voodi. Kuuvalgusest paistis veel kitsas serv tuppa.

Nikolai Anderson tuli tagasi, peatus kord mu aseme ees, käis omas toas ja sellejärele ruttas välja. Kuulsin, kuidas trepiastmed nagisesid ta ettevaatlikkude sammude all.

Jooksin aknale. Nägingi, kuidas ta läks, käies tee kõrval kohati astudes lumme. See oli nii, nagu siis kõnnitakse, kui kõrvalkäijale antakse vaba tee. Ta läks läbi pargi, peatselt tuli ta üksik kuju nähtavale lagedal põlluteel. Vahetevahel tegi ta kätega liigutusi tunnistuseks, et on elavas jutus.

Viimaks kaduski ta minu silmist teispool välja kasvavate põõsaste hulka.

Ärkasin akna juures nagu unest, sest mu pilgud viibisid ikkagi seal kohas, kuhu kadus Nikolai Andersoni kuju.

Mis teha? Kiiresti riietusin ja põgenesin majast. Pean tähendama, et tundsin hirmugi, kui astusin alla mööda nagisevaid trepi astmeid. Jooksin välja, ruttasin edasi suurt teed mööda. Kuusiku ääre jõudes seisatasin ja vaatasin tagasi. Lumine väli helkis heledas kuuvalguses ja eemalt paistis raagus puie vahelt vana maja halli katuse kelp.

Sama aasta 23.novembri „Päevalehest“ puustus mulle silma järgmine sõnum: ...

Kurb lugu vabadussõja kangelasega.

Läinud esmaspäeval viidi Lasila mõisast ära Nikolai Anderson. Äraviimise põhjuseks oli nõdrameelsus. Juba ennemaltki võis ta juures panna tähele nõdrameelsuse tunnuseid, aga et ta suurema aja viibis rahuliselt oma toas, siis ei teinud ta kellelegi tüli. Viimasel ajal võttis ta nõdrameelsus rohkem märatseva kuju. Ta paigutati Tartu nõdrameelsete asutusse. Arstid peavad ta terveks saamise vaevalt loodetavaks....

Nikolai Anderson oli meie vabadusvõitluses tuntumaid kujusid. Tal oli teise järgu teise astme vabadusrist ja autasumaana sai ta Lasila mõisa südamest normaaltalu.“

Meie lugejatele ja sõpradele.

Käesolev „Kaitse Kodu!“ kevadpühadenumber oli kavatsatud palju suurema ja sisukamana, selleks olid isegi kõik eeltööd tehtud, kuid trükitööliste streigi lahtipuhkemine tegi ajakirjade ilmumise ajutiselt võimatuks üldse — ja tingis käesolevagi numbri hiljaksjäämise ja väiksuse. Palume meie lugupeetud sõpradel meid lahkesti vabandada ja loodame trükiolude lahenemist tulevasteks numbriteks juba seevõrra, et võime jälle jõuda harilikule sisu- ja kaustarohkusele, kuigi ehk järgmine number hilineb harilikust ilnumisajast mõne päeva võrra.

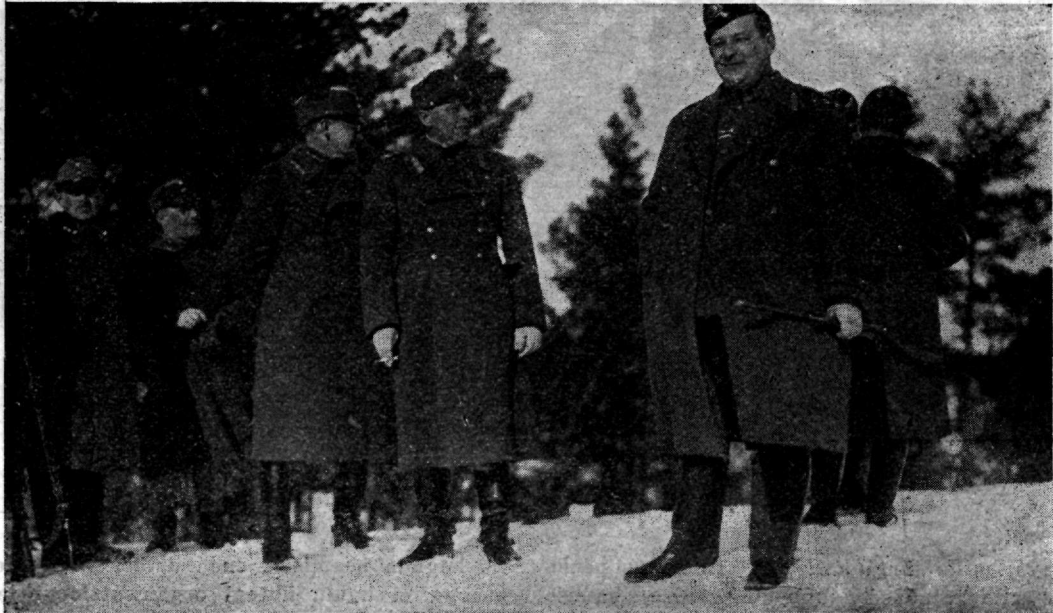
„Kaitse Kodu!“ toimetuse.

Saue kompanii suusatamise võistlused.

Pühapäeval 18. märtsil pidas Harju maleva Saue kompanii omavahelisi suusatamise võistlusi. Võistluste kavvas 3 klm. suusatamine. Ilm oli ilus, päiksepaisteline, kuid kõva tuule ja halva lume tõttu võistlustingimused mitte kõige paremad. Start Saue mõisa juures. Suusatada kaks otsa, s. o. 1,5 klm. edasi ja sama palju tagasi. Võistluste tulemused: 1. komp. pealik A. Sams 15 m. 05 sek. 2. mlvl. R. Sams 15 m. 40 sek. 3. rühma pealik F. Sommer 16 m. 10 sek.

E. L.

Sõjaminister kaitseliidu laskmisel.

Sõjaminister külastab kaitseliidu laskureid Tondil 18. märtsil. — Ministrist vasakul kaitseväe õppeasutuste ülem kindral-major Jonson ja Tallinna maleva pealik kol.-lt. Pinka.

Pühapäeval, 18. märtsil, oli jällegi Tallinna maleval laskmine Tondil, kõigil sõjaväe õppeasutuste tiirudel. Laskmisi toimetati kõikide laskurite klassidesse pääsemiseks. Kibe tegevus algas juba vara hommikul ja kestis vahetpidamata kuni hilise pealeõunani, mis veel kord teravalt alla kriipsutab uue ajakohase tiiru tarvidust.

Seekord külastas laskureid sõjaminister kindral-major Reek, sõjaväe õppeasutuste ülema kindral-major Jonsoni ja allohvitseride kooli ülema kol.-lt. Siiri saatel. Härra minister viibis kõikidel tiirudel, tervitas laskureid ja puhus juttu laskeasjanduse alalt.

Laskesport on ka härra ministri kaasa tõmmanud ja tema kasutab pühapäevaseid vabu tunde laskmiseks väikekalibrilisest püssist.

Malevlaste lasketagajärjed pea harilikud.

Nii pääsid esilaskurite klassi:

- 1) pealik Artur Šönberg, 2) instruktor

Emil Kask, 3) malevlane Nikolai Trei, 4) pealik Roman Lepisto ja 5) malevlane Aleksander Rõuk.

Esimesse laskurklassi:

- 1) pealik Johannes Jeets, 2) pealik Voimemar Piperäl.

Teise laskurklassi:

- 1) pealik Johannes Kreek, 2) pealik Aleksander Arol, 3) pealik Mihkel Leinart, 4) malevlane August Waha, 5) pealik Artur Tääker, 6) malevlane Ivan Reinhold.

Peale otsekoheste asjaosaliste tõmbavad maleva laskmised hea hulga asjast huvitatud isikuid kaasa, mis veel kord tõendab, et huvi laskesporti vastu suur ja see ala leiab tarvilist hindamist kodanikkude poolt.

Peale sõjaministri viibisid külalistena laskmistel veel suuremate ajalehtede kirjasaatjad.

R. L.

Kaitseliit asutab noorte rühmad.

Neil päevil pidasid oma koosolekuid kaitseliidu vanematekogu ja keskkogu, arutades kaitseliidu elusse puutuvaid küsimusi, millest osutuvad tähtsamateks 1928-29. a. eelarve, tulude hankimine tulevikus ja kaitseliidu noorterühmade asutamine.

Eelarve, mis seatud kokku kaitseliidu staabi poolt ja kaalutud läbi pealikute koosolekul ja keskjuhatuses, kinnitati mõne väikese muudatusega üldsummas kr. 786.806. — Arutades küsimust, kust tulevikus hankida vajalisi summasid kaitseliidule, ühines keskkogu vanematekogu sei-

Sõjaminister Tallinna mal. laskurklubi juures.

sukohaga, mille järgi kaitseliit tulevikus peaks saama talle vajalised summad erilise kaudse maksu näol kõrgemat sorti tubaka ja viina pealt.

Üksmeelse poolehoiu leidis kaitseliidu staabi kavatsus meie noortest hakata looma erilisi kaitseliidu noorterühmitusi eesmärgiga kasvata da meie noorsugu vaimliselt ja kehaliselt meheks, tubliks ja kasulikuks vabariigi kodanikuks, istutades ta südamesse vankumatu rahvusluse ja kodumaa-armastuse aate. Nende tegevusse kuuluksid rahvusliku kasvatusel alal — tutvumine kodumaa ja loodusega, Eesti ja hõimlaste mineviku ja olevikuga, Eesti vaimlise kultuuri ja majandusliku arenemisega, kehalise tervise arendamise alal — igasugused sportlikud barjutused ja mängud, rahvatantsud, ühised matkad ja jalutuskäigud, kodukaitsjaks ettevalmistamise alal — orienteerumine maastikus ja kaardi joonestamine, sideteenistus, distsipliin, vahiteenistus, signalisatsioon, laskmine kergetest sportipüssidest, laagrite korraldamine jne. Luues kaitseliidu noorterühmitusi, kellele arvati nimeks panna „Noored kotkad“, ei taheta hakata takistama juba olemasolevate noorteorganisatsioonide tegevust, vaid töötades nendega täielises kontak-

tis koguda peamiselt enda ümber just neid, kes praegu ei kuulu ühtegi organisatsiooni ja seetõttu kergesti võivad langeda halva mõjutuse alla.

Ka noorte tütarlaste organiseerimine peeti tarviliseks, kuid nende koondamine arvati jätta naiskodukaitsse hooleks.

Keskjuhatuses liisuga väljalangenud liige kol.-leitn. J. Unt valiti ühel häälel keskjuhatusse tagasi, samuti ka tagavaraliikmed: Tartu maak. val. esimees hr. Saar ja riigisekretär hr. Terras. Revisjonkomisjoni valiti hrad Saulep, Fr. Uibopuu ja Narva mal. pealik Lepp, tagavaraliikmeteks: Viru mal. pealik Vaher ja Pärnu mal. pealik Lugus. Lõpuks peeti veel soovitavaks saata oma esindajad käesoleval kevadel Ungaris peetavale hõimurahvaste kultuurkongressile, mis annaks ühtlasi võimaluse tutvuda Ungari kaitseliidutaoliste ülemaaliste organ. töö ja tegevuse meetoditega. Mõlemad koosolekud möödusid üksmeelselt kiire ja asjaliku töö tähe all, mis neil tehtud otsustele annab kahekordselt kaalu ja tuuma.

Igaühele sõbraks

võib olla „Kaitse Kodu“!
oma huvitava ja mitmekesise sisuga.

Katsete kava kahekuiise soodustuse saamiseks kaitseväeteenistusse astumisel.

Kokku seatud vabariigi valitsuse poolt 11. I. 28. a. kinnitatud „Määrused soodustuste kohta“ põhjal.

I Sõduri-kodaniku üldine ja sõjaline kasvatus.

I. Distsipliin.

A. Kindla distsipliini vajadus eraelus ja kaitseväes.

I. Milles väljendub distsipliin eraelus:

a) distsipliin perekonnas, koolis, kodus ja seltskonnas;

5. Garnisonitülemate ja linnakomandantide võimupiirid (§ 44).

6. Komandeeritute ja haigete karistamine (§ 45).

7. Karistuste arvestamine (§§ 47 ja 48 p. I; § 50).

8. Karistatute liik (end. Vene Ustav distsip. järgi §§ 83 kuni 88).

9. Kaebused (§§ 58—67 ja 69—74).

Petseri malevaüksusavõistlused. Kohtunikkude kogu ja võistlejad.

b) teadlik distsipliin ja selle elemendid: kohusetruudus, seaduse, vanema tahte ja käsu tõrkumatu, täpne ja kiire täitmine.

2. Kindla distsipliini vajadus kaitseväes:

a) Kaitseväge lahutamatu perekonnana, kelle eesotsas juhid; kaitseväge ülesanded;

b) milles seisab kaitseväge distsipliin.

3. Distsiplinaar- ja kohtu poolt pealepandavad karistused (nende üldmõiste). Mis vahe on mõlemate karistuste vahel.

B. Kaitseväge distsiplinaarkaristuste seadlus ja Sõmini ksk. N5 — 1926 a.

1. Distsiplinaarvõim (§ 1).

2. Ülemuse distsiplinaarvõimu ja kohtuvõimu vahekorid (§ 2).

3. Distsiplinaarkaristustest ja nende täideviimisest (§§ 5, 1—6, 7, 8, 10, 17, 18 ja 19).

4. Ülemate distsiplinaarvõimu piirid (§§ 34 ja 35).

C. Tähtsamad kuriteod kaitseväeteenistuse alal ja nende eest määratavad karistused.

1. Ülema ja vanema haavamine sõna ja teoga (S. N. S. §§ 96 97, 98, 100—103).

2. Käsu mittetäitmine ja vastuhakkamine (S. N. S. §§ 104 kuni 108, 110 ja 111).

3. Vahtkonna teenistuskohuste täitmisel viibivate kaitseväelaste haavamine sõna ja teoga (S. N. S. §§ 113 ja 114; 116 kuni 119).

4. Jooksus olek, omavoliliselt lahkumine ja tähtajaks teenistusse mitteilmumine (S. N. S. §§ 123—131).

5. Vahiteenistuse ja korrapidamise määruste rikkumine. S. N. S. §§ 153 — 160).

6. Riigivaranduste raiskamine ja rikkumine (S. N. S. §§ 162—165).

7. Süüd suurendavad asjaolud (§ 78) ja süüd pehmendavad asjaolud (79).

Märkus. Karistusnormide peast teadmine

ei ole tarvilik; katsealustel peab olema õige arusaamine süüteo ja selle eest pealepandava karistuse iseloomu kohta.

2. Sisekord.

A. Kindla sisemise korra vajadus kaitseväes.

1. Milles seisab „kord“ eraelus.
2. Sisemine kord kaitseväes.

B. Sisekorra määrused ja nende teostamine.

Kaitseväe teenistuse põhijooned ja iseloom.

1. Riigikaitse vajadus (§ 1).
2. Kaitseväge (§§ 2—6).
3. Distsipliin (§§ 7—11).
4. Kask ja käsutäitmine (§§ 14—32).
5. Sisemine ja väline side (§§ 24, 25 ja 28 viimane lõik).
6. Isamaarmastus ja riiklik meeoleolu (§§ 30, 31, ja 33).

C. Kaitseväelane, tema omadused ja üldkohused.

1. Kaitseväelaste kutsesest (§§ 34—37).
2. Kaitseväelase peamised omadused (§§ 38—46).
3. Kaitseväelase üldkohused (§§ 47—67).
4. Sõdurite üldkohused (§§ 102—109 — III peatükk).

D. Alluvus, juhtide ja käsualuste vastastikused suhted ja kohused.

1. Ülemad ja käsualused (§§ 68—69).
2. Vanemad ja noored (§§ 70—75).

Märkus. Vastavates §§ välja jätta kõik, mis puutub: a) ohvitseridesse ja b) ohvitseride ja sõjaväeametnikkude omavahelise vanuse kindlaksmääramisse.

Kaitseväelaste auastme vanuse astmes- tik võtta läbi üksikasjaliselt ainult maa- väe kohta, kuna mereväe kohta — üld- joontes.

E. Kaitseväge kombed.

1. Üldised alused. (§§ 110—114).
2. Sõjaväeline viisakus (§§ 116—133).
3. Kaitseväelaste vastastikune nimeta- mine (§§ 134—135).
4. Sõjaväelised tervitus- ja soovsõnad ja vastused neile (§§ 139—141).
5. Ettekandega esinemine ja enda esi- tamine (§§ 173—175).
6. Üksiktervitamise viis ja kord mit- mesugustel juhtumistel (§§ 142, 144—154 ja 143 viimane lõik).

Märkus. § 146 jätta välja kõik, mis puu- tub ohvitseridesse ja üleajateenijatesse.

G. Kaitseväge jaotus (üldjoon- tes).

1. Üldine jaotus (§ 184).

H. Toimkonnad.

1. Ööpäevase teenistustoimkonna koos- seis üldjoontes (§§ 468—472).

2. Toimkondade määramine ja arves- tamine (§§ 475 ja 476).

3. Teenistustoimkonda minejate ette- valmistamine ja väljasaatmine toimkonna vastutusele (§§ 480—481).

4. Teenistustoimkondlaste üldkohused (§§ 484—491).

Märkus. § 486-st jätta välja ohvitse- ridesse ja allohvitseridesse puutuvad kü- simused.

5. Toimkonna relvastus (§ 492).

I. Päevakord (üldjoontes §§ 587—609).

K. Kasarmu kord (üldjoon- tes §§ 615—661).

L. Toitlusteenistus.

1. Ajateenijate toitmine (§§ 667—679).

2. Toidu valmistamine (§§ 684—688).

3. Rühma jagaja (§ 690).

M. Sanitaarteenus (üld- joontes §§ 695—707 ja 716—717).

N. Liikumise kordtänavalja ja pühad.

1. §§ 733—736.

O. Väljalubamine kasarmu- piirkonnast. Puhkus. Omavoli- line lahkumine.

1. Väljalubamine kasarmupiirkonnast (§ 737—748).

2. Omavoliline lahkumine I (§§ 761— 763).

3. Kodumaa ajalugu ja kodumaa tundmine.

a) Vanad eestlased sõjameestena (kind- lused, laevastik, relvad, sõdimisviis maal ja merel). Eesti sõduri omadused võitluses.

b) Võitlus vabaduse eest. Paala lahing. Saaremaa vallutamine. Iseseisvuse ja va- baduse kaotamine.

c) Eestlased võõra valitsuse all. Ordu aeg. Poola aeg. Rootsi aeg. Vene aeg. Ärkamisaeg ja venestamise püüded. Maailma sõda ja Vene keisrriigi lagu- nemine.

d) Eesti iseseisvuse väljakuulutamine. Saksa okupatsioon. Vene enamlaste sisse- tungimine Eestisse. Eesti kaitse korral- damine ja rahvaväe loomine.

e) Vabadussõja sündmustik: maa va- bastamine enamlastest; sõda langesvee- riga; võitlused piiril; Tartu rahuleping.

g) Eesti Vabariigi majandusline arene- mine rahuajal.

Suhted välisriikidega ja Rahvasteli- duga.

b) Meie riikline kord. Põhiseadus. Mis on demokraatlik vabariik. Poliitiline elu Eestis. Riigikogu.

1) Riigi valitsemine. Vabariigi Valitsus. Omavalitsused. Kohtud.

4. Riigikaitse vajadus ja selle teostamine.

a) Isikliku kodu mõiste. Kes on kodu vaenlane. Vajadus kaitsta oma kodu vaenlaste vastu. Rahva kodu. Miks on kodumaa kaitsemine kogu rahva ülesanne.

b) Riigikaitse. Alalise kaitseväge vajadus kodumaa kaitmise teostamiseks. Sõduri-kodukaitsja kohused.

c) Millised ühiskondlikud voolud on Eestile ohtlikud. Kommunistlik kihutus-töö Eesti vastu. 1. detsembri 1924. a. sündmused ja nende tähtsus meile.

d) Miks on tarvis alaliselt valvel olla eriti Eestis. Kuidas teostab Eesti rahvas enesekaitset. Mis on kaitse-liit. Miks on nõuetav, et kõik kodanikud astuksid kaitseliitu. Mis on noorsoo sõjaline ettevalmistus ja milleks on see tarvilik.

5. Vahiteenistus.

A. Garnison. Garnisoni ülem ja komandant. (§§ 1, 14, 15, 23, 24, 28 ja 31 p. 3). 1)

B. Vahiteenistuse määrused ja nende teostamine. 2)

1. Vahtkonnad ja nende ülesanded (§§ 33—35; 37—39; 44—48).

2. Tunnimees, tema õigused ja üldkohused (§§ 148—162).

3. Vahtkonna teenistuse vältus (§§ 53 ja 59 ja 60, 1. 2).

4. Vahtkonna koosseis (§ 58) ja sinna kuuluvate kaitseväelaste ülesanded (üldjoontes).

5. Parool ja läbilask (§§ 63—64, 68—71).

6. Vahiparaad (§§ 72—73; 82 ja sõmini ksk. № 341 — 1923. a.). (Üldmõisted).

7. Tunnimeeste paigutamine ja vahetamine (§§ 101—103; 104—116 ja sõmini ksk. 1923. a. № 341).

8. Vahetuste väljasaatmise ja vastuvõtmise kord (§§ 117—121).

9. Sisekord vahtkonnas (§§ 131—140).

10. Vahtkonnast väljasaadetavate piirkondade kohused (§§ 174—178).

11. Tunnimehe tervitus (vastavalt §§ 241—260 ja jalaväe eeskirja I osa nõuetele).

12. Areteeritute saatmine ja konvoeerimine (§§ 330, 331, 332 ja 333).

Märkused: Siin on nõuetav ainult arusaamine üldjoontes garnisoni ülema ja komandandi tegevusest.

2. Sellel alal nõuda praktilisi oskusi ühes seletustega. (Järgneb.)

Kaitseliidu päevaks

ilmub „Kaitse Kodu!“ eriväljaanne
sisurohkes ja suures kaustas,
millist oma lugejaile on seni pak-
kuda suutnud Eesti ajakirjade hulgas
ainult „Kaitse Kodu!“

Sarnase suure koguteosena ilmub
„Kaitse Kodu!“ **laulupeoks.**

Kõik, kes seni pole tellinud „Kaitse Kodu!“
teevad seda nüüd.

A/S. „SILVA”

TALLINN, Merepuiestee 17

Telegr. aadress: „Silva — Tallinn”.

Telefonid:

kontoris 9-29 ja 13-80,
kaupluses 18-09 ja 21-37;
metsaosakonnas 13-20 ja 21-39.

Igasuguste põllutööriistade ja masinate ladu ja müük. Igasuguste ehitusmaterjalide, nagu palkide, laudade, lubja, tsemendi, gipsi, katusepapi, katusepleki, iga sorti raua, raudtalade, naelte jne. ladu ja müük. Igasuguste metsamaterjalide ost, ümbertöötamine, müük ja eksport. Igasuguste naftasaaduste ladu ja müük. „SHELL“ bensiini ja õlide ainuesindus Eestis. Ameerika „Mc CORMICK’u“ mootorite, viljaniitjate, heinaniitjate ja teiste põllutööriistade ainuesindus Eestis. Ameerika „FIRESTONE“ autokummide ladu ja müük. Ameerika „STUDEBAKER“ autode ainuesindus Eestis. Metallide kokkukeete vahendi „FERRO-CYAN’i“ ainuesindus Eestis, Lätis ja Leedus.

Soovitame karjapidajatele:

Roostekindlaid, ühest tükist pressitud tuntud Daani Frederiksbergi „F. M.“, Rootsi A/B. „Baltic’u“ ja Saksa A/G. „Ahlborni“ vabrikute

piimaveokannusid

Frederiksbergi „F. M.“ ja Rootsi „Lac“ vatiga filterkurnad on kõige otstarbekohasemad.

P. K. „ESTONIA“

Tallinn, Jaani tän. 6, telef. 20-90.